

klager over, at den har faaet et for lille Beløb. Jeg vil tilstaae, at denne Sag ikke nu staaer mig saa klar, at jeg vil kunne gjøre Rede for den; men jeg vil bemærke, at, fordi man siger, at denne Skole er fortrinlig, kan det jo gjerne være, at Ministeriet, efter hvad der er kommet til dets Rundskaab, troer, at der er andre Skoler, som i en endnu højere Grad ere fortrinlige. Bøvrigt maa Ministeriet, som sagt, tage Hensyn til, hvad der voteres paa Skoleraadets Budgetter. Men at man dog ikke saaledes anseer sig bunden derved, og at Ministeriet stræber at faae forandret, hvad det troer bør forandres, ville tidligere Forhandlinger have viist. — Uden at dele den ærede Rigsdagsmands (S. A. Hansen) Fordømmelse af Skoler, der ikke ere Bøndehøjskoler, skal jeg villigt anerkjende, at Bøndehøjskolerne maae udvikle sig frit. Ministeriet modsætter sig derfor bestemt ethvert Forsøg paa at give Myndighederne nogen afgjørende Indflydelse paa disse Skoler; man vaager omhyggeligt over, at de, forsaavidt de have en privat Charakter, saavidt muligt beholde den, og forsaavidt der navnlig er en bestemt religiøs Rétning tilstede. — som ogsaa kan indvirke paa Skolens Virksomhed. — søger man at indbefomme denne, saa godt man kan. Jeg er overbevist om, at de, som kjende Ministeriets Virksomhed med Hensyn til Bøndehøjskolerne, ville vide, at Ministeriet med Varme og Interesse har antaget sig denne Sag. Og der er Intet, jeg anseer for et større Beviis herpaa end den Anvendelse, der er gjort af de bevilgede Summer til Uddannelse for Lærere. Det er efter min Overbeviisning Noget, hvorunder Bøndehøjskolerne lide særdeles, at de have Mangel paa tilstrækkelig dygtige Lærere. Lærerne troe ofte, at naar de have gjort sig løseligt bekendte med et eller andet Fag, da have de en tilstrækkelig Rundskaab derom til deri at kunne undervise, navnlig gjælder det med Hensyn til Mathematik, Naturhistorie, Algerdyrkningsskemie o. s. v. Hvis man nu sagde: lad Bøndehøjskolerne, kun gaae deres egen skjæve Gang i denne Henseende, da er det vist, at netop denne Mangel vilde blive deres Dødeliggjættelse. For saavidt Bøndehøjskolerne kun skal give lidt mere Børnelærdom i Skrivning og Regning, behøvedes der sikkert ikke store Anstrengelser,

men anderledes er det, naar der skal undervises i videre Omfang og navnlig i det, som ligger Landboerne nær i deres Virksomhed, saasom Landmaaling, Landbønfælskemie, (s. Ex. Analysering af Mergel) o. s. v. For at Bøndehøjskolerne ikke skulde synke sammen, var det derfor, at man optog Tanken om at indbyde Skolernes Lærere til at møde i Kjøbenhavn og der modtage en videregaaende Underviisning; man tog ikke Hensyn til, om de vedkommende Lærere vare Seminarister eller ikke, det var nok, at de vare Lærere ved en Bøndehøjskole. De, der have nydt denne Underviisning, have, tør jeg sige, høstet en god Frugt deraf; thi — jeg anerkjender det med Fornøielse — disse tilbeels ældre Mænd have med stor Udholdenhed og Anstrengelse — over hvilken de, der klage over Overanstrengelse i de latinste Skoler, ville blive forfærdede — arbeidet for at benytte den dem tilbeelte Underviisning. Man har søgt at skaffe dem de fortrinligste Lærere, og disse have med stor Interesse taget sig deraf, fordi de Paagjældende kom til Underviisningen med en saadan Tristhed. Man har maattet indrette Tiden for Underviisningen saaledes, at de kom herover, naar Skoletiden hørte op, og toge tilbage til Skoletidens Begyndelse, og jeg er overbevist om, at de, der have modtaget Underviisningen, ere vendte tilbage — og de ere alle vendte tilbage — til deres Kredse med stor Berigelse i Rundskaaber. Jeg spørger nu: er det ikke en retsaffen Maade at understøtte Bøndehøjskolerne paa? (Stemmer: Jo!) Det er vistnok lettest at fordele Summerne til Skolerne ved at sige: Den skal have saameget og den saameget; men skal Brøsten, hvorunder disse Skoler lide, virkelig afhjælpes, da kræver det en alvorlig Overveielse, hvorledes der skal raades Bod derpaa. Det er rigtigt, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) sagde; at det ikke blot skulde være dygtige, men ogsaa billige Lærere, som Bøndehøjskolerne skulde have; men netop derfor kan man vanskeligt faae s. Ex. polytechniske Candidater. Det var derfor et Cursus, beregnet paa at skaffe dygtige og billige Lærere, som afholdtes i forfjor. Saar er dette Cursus fra 5. Deeltagere blevet begrænset til 2, da ikke alle de, der